РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ СТАРОКУТУШСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

Свежухина, дом 33, с.Старые Кутуши, 423116

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ КОТЫШ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
Свежухин урамы, 33нче йорт, Иске Котыш авылы, 423116

Тел(84396)2-72-47
Skut.Cmn2@tatar.ru

№ 44 18.02.2022 ел

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы федераль законнар, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Расларга (кушымта итеп бирелә):

- Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә;
- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәҗбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге;

- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аның максатчан әһәмияте, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

4. Әлеге карарның гамәлдә булуы 2022 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла дип билгеләргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Иске Котыш авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе А.К.Митякин

РАСЛАНГАН
Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге Советының
2022 елның 18 февралендәге 44 номерлы
карары белән

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлегендә
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль контроль предметы булып тора:

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге Советының 2017 елның 1 августындагы 54 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге (алга таба - авыл җирлеге) территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) белән билгеләнгән мәҗбүри таләпләрнең, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемлелеген тәэмин итүгә карата таләпләрнең гражданнар һәм оешмалар (алга таба –контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан үтәлеше, Иске Котыш авыл җирлегендә территорияне Кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыру;

тикшерү чаралары нәтиҗәләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше.

Муниципаль контроль предметына гамәлдәге законнар нигезендә дәүләт контроленең (күзәтчелегенең), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә торган Кагыйдәләр белән билгеләнгән мәҗбүри таләпләр керми.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба – контроль объекты) булып тора:

Иске Котыш авыл җирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл кылмаулары), аларның кысаларында мәҗбүри таләпләр үтәлергә тиеш, шул исәптән эшчәнлек алып баручы, эш-гамәлләр (гамәл кылмау) башкаручы контрольдә тотылучы затларга карата куелганнары;

контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән мәҗбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләр;

контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан файдаланыла торган һәм төзекләндерү өлкәсендә мәҗбүри таләпләр куела торган биналар, төзелешләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән җир кишәрлекләре, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру юлы белән башкарыла:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирү мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системалары);

дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән гамәлгә ашыру.

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба – 248-ФЗ номерлы Федераль закон) 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә контроль орган тарафыннан мәгълүмат системасын кулланып контроль объектларын исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Иске Котыш авыл җирлеге башкарма комитеты (алга таба-контроль орган) тарафыннан башкарыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Иске Котыш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесенә йөкләнә.

1.6. Контроль орган исеменнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

1) Контроль органы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары);

2) әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи вазыйфаларына муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү кергән Контроль органның вазыйфаи заты (алга таба – инспектор).

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органының вазыйфаи затлары исемлеге әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасында билгеләнгән.

Тикшерү органы җитәкчесе, җитәкче урынбасары (алга таба – контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затлары) контроль чарасын үткәрү турында карар кабул итүгә вәкаләтле Контроль органының вазыйфаи затлары булып тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольлек итүче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) Россия Федерациясе законнары нигезендә мәҗбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашыру;

3) закон нигезендә һәм аларның билгеләнеше нигезендә бары тик хезмәт вазыйфаларын башкарганда гына һәм тиешле мәгълүмат контроль чаралар бердәм реестрында булган очракта гына контроль чаралар үткәрергә һәм контроль гамәлләр башкарырга, ә контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек очрагында, хезмәт таныклыгын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә мондый чараларны үткәрергә һәм мондый гамәлләр башкарырга;

4) тикшерү чараларын үткәргәндә дин тотучыларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күренешен булдырмаска, аларны үткәрүгә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке билгеләнешләрен бозмаска;

5) контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең, ә контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең ризалыгы белән Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең яисә аның иҗтимагый вәкилләренең, Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең тикшерү чараларын үткәргәндә булуына комачауламаска (контроль органнарның контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда һәм әлеге Нигезләмәнең 3.4 бүлекчәсе белән каралган очракларда консультация бирергә;

6) контрольдә торучы затларга, аларның контроль чараларын уздырганда катнашучы вәкилләренә муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документлар, шул исәптән, әгәр мондый килештерү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткәрүне килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен тикшерү чаралары һәм тикшерү чаралар предметына караган контроль гамәлләр нәтиҗәләре белән таныштыру;

8) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чарасы предметына караган мәгълүмат һәм (яки) документлар белән таныштыру;

9) ачыкланган бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә ачыкланган бозуларның авырлыгы, аларның закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен потенциаль куркынычларына туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотылучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүне, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыянны (зарарны) булдырмаска;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять белдергәндә үз гамәлләренең нигезле булуын расларга;

11) контроль чаралар үткәрү һәм контроль гамәлләр кылу срокларын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән үтәү;

12) тикшерүче затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган яисә дәүләт органнары һәм җирле үзидарә органнары карамагында булган документлар һәм башка белешмәләр таләп итмәскә.

1.7.2. Тикшерү чарасын үткәргән вакытта инспектор үз вәкаләтләре чикләрендә һәм үткәрелә торган контроль гамәлләр күләмендә хокуклы:

1) хезмәт таныклыгын күрсәткәндә һәм контроль чара үткәрү турында контроль орган карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнарда башкача каралмаган булса, җитештерү объектларында булу (карау) тоткарлыксыз;

2) мәҗбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яки закон тарафыннан саклана торган башка серләрне үз эченә алган документлар белән танышу;

3) контрольдә тотылучы затлардан, шул исәптән контрольдә тотылучы оешмаларның җитәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән контроль чаралар үткәргәндә ачыкланган мәҗбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язмача аңлатмалар бирүне, шулай ук күчереп алу, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итү;

4) техник документлар, электрон мәгълүматлар базалары, контрольдә тотылучы затларның контроль чарасы предметына һәм күләменә караган өлешендә мәгълүмат системалары белән танышу;

5) контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль чаралар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфаи затларны һәм (яки) контрольдә тотучы зат хезмәткәрләрен сораштыру үткәрү мөмкин булмавы, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараларга комачаулау фактлары буенча актлар төзү;

6) контрольдә торучы затларга мәҗбүри таләпләрне бозуларны булдырмау һәм куркынычсызлыкны тәэмин итү буенча күрсәтмәләр бирергә, контрольдә торучы затлар тарафыннан ачыкланган мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган нигезләмәне торгызу турында карарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәҗәгать итәргә;

8) контроль төрләре турында федераль законнарда каралган башка гамәлләр кылырга.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләргә 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфаи затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольдә торучы затларга хәбәр итү контрольлек (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүматларны урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша контрольдә торучы затларга җиткерү юлы белән хәл ителә, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян (зарар) китерү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чараларны һәм контроль чараларны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәҗбүри таләпләрнең күләме), интенсивлыгын һәм нәтиҗәләрен билгели торган зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта Контроль орган тарафыннан зыян (зарар) китерү куркынычын бәяләү һәм идарә итү

өчен файдаланыла торган белешмәләргә мониторинг (җыю, эшкәртү, анализ һәм исәпкә алу) даими рәвештә үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зыян) китерүнең (алга таба – риск категориясенә)түбәндәге риск категорияләренең берсенә кертелергә мөмкин:

шактый куркыныч;

урта куркыныч;

уртача куркыныч;

түбән куркыныч.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәнең 2 нче кушымтасы белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын рискның бер категориясенә кертү аның характеристикаларын расланган риск критерийлары белән чагыштыру нигезендә Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы - контроль объекты параметрларына туры килүе яки читләшүе, алар үзләре мәҗбүри таләпләрне бозмый, ләкин югары дәрәҗәдә ихтималлык белән мондый бозулар һәм закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәҗбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге Совет карары белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер риск категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән риск категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль орган контроль объектының хәвеф-хәтәр чыгу куркынычының башка категориясе критерийларына туры килүе турында йә хәвеф-хәтәр критерийларын үзгәртү турында белешмәләр кергән көннән алып биш эш көне эчендә контроль объекты рискы категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль орган түбәндәге профилактик чаралар үткәрә:

1) мәгълүмат бирү;

2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;

3) кисәтүне игълан итү;

4) консультация;

5) профилактик визит.

3.1. Мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынган затларга мәгълүмат бирү

3.1.1. Контроль орган контрольдә торучы һәм башка кызыксынган затларга Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының рәсми сайтында

«Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, массакүләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотылучы затларның шәхси кабинетлары аша, дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча түбәндәге мәгълүматны бирүне гамәлгә ашыра:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга салучы норматив хокукый актлар текстлары;

2) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга салучы норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешләр турында белешмәләр;

3) мәҗбүри таләпләргә ия булган әлеге актларның структур берәмлекләрен күрсәтеп, аларны бәяләү контроль предметы булып торган норматив хокукый актлар исемлеге, шулай ук мәҗбүри таләпләрне бозганда кулланыла торган җаваплылык чаралары турындагы мәгълүмат гамәлдәге редакциядәге текстлар белән;

4) үз-үзеңне тикшерү өчен кулланырга рөхсәт итүче форматта расланган тикшерү кәгазьләре;

5) мәҗбүри таләпләрне үтәү буенча җитәкчелек;

6) мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын риск категорияләренә кертү тәртибе;

7) риск категориясен күрсәтеп, ел саен үткәрелә торган контроль чаралар планын формалаштыру кысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;

8) зыян китерү куркынычын профилактикалау программасы һәм контроль орган тарафыннан планлы тикшерү чаралары үткәрү планы (мондый чаралар үткәргәндә);

9) контроль орган тарафыннан контрольдә торучы заттан соратып алына торган белешмәләрнең тулы исемлеге;

10) мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысуллары турында белешмәләр;

11) контроль орган тарафыннан контрольдә тотылучы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) контроль орган карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) контроль органның хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләре булган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзеңне тикшерү ысуллары һәм процедурасы турында мәгълүмат (булганда), шул исәптән үз-үзеңне тикшерү уздыру һәм мәҗбүри таләпләрне үтәү декларациясен әзерләү буенча методик тәкъдимнәр һәм контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелгән мәҗбүри таләпләрне үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яки) зыян китерү куркынычларын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган әлеге мәгълүматларны актуаль хәлдә тотарга тиеш.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү контроль орган тарафыннан елга 1 тапкыр үткәрелә һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

1) Контроль орган һәм аның вазыйфаи затлары тарафыннан муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен, мәҗбүри таләпләрне куллануга бердәй якын килүне тәэмин итү;

2) күрсәтелгән бозулар барлыкка килүгә ярдәм итүче мәҗбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү очракларын анализлау, зыян (зарар) китерүнең чыганакларын һәм риск факторларын ачыклау;

4) мәҗбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Иске Котыш авыл җирлеген төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокук куллану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтиҗәләре турында мәгълүматларны җыю һәм анализлау юлы белән Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләре буенча, Контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турында доклад авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе карары белән раслана һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында cheremshan.tatatrstan.ru хисап елыннан соң килүче елның 1 мартыннан да соңга калмыйча урнаштырыла.

3.3. Мәҗбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү

3.3.1. Контроль орган мәҗбүри таләпләрне бозулар әзерләнүе турында яки мәҗбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәҗбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаганда, контрольдә тотыла торган затка мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү белдерә (алга таба - кисәтү) һәм мәҗбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.2021 ел, № 151 «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә торучы зат кисәтү алган көннән соң ун эш көне эчендә Контроль органга кисәтүгә карата каршылык бирергә хокуклы.

3.3.4. Каршылыкта булырга тиеш:

1) каршы килү җибәрелә торган контроль орган исеме;

2) шәхси эшмәкәр яки гражданинның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы – булган очракта), шулай ук элемтә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (булган очракта) һәм контрольдә торучы затка җавап җибәрелергә тиешле почта адресы;

3) кисәтү датасы һәм номеры;

4) контрольдә тотыла торган затның игълан ителгән кисәтүләр белән килешмәвен нигезләүче дәлилләр;

5) контрольдә тотыла торган зат кисәтү алу датасын;

6) шәхси имза һәм дата.

7) салым түләүченең – юридик затның, шәхси эшкуарның идентификация номеры;

8) паспорт яки шәхесне раслаучы башка документның сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы (гражданнар өчен).

3.3.5. Контроль органга ризасызлыклар контрольдә торучы зат тарафыннан кәгазьдә почта җибәрүе яисә гади электрон имза яисә көчәйтелгән электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, кисәтүдә күрсәтелгән Контроль органның электрон почта адресына яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән җибәрелә.

3.3.6. Кирәк була калса, контрольдә тотылучы зат тиешле документларны яисә аларның таныкланган күчермәләрен үз дәлилләрен раслау өчен ризасызлыкка куша.

3.3.6. Контроль орган аны алганнан соң унбиш эш көне эчендә кисәтүгә карата каршылыкны карый.

3.3.7. Каршылыкны карау нәтиҗәләре буенча Контроль орган түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) кисәтүне бетерү рәвешендә ризасызлыкны канәгатьләндерә;

2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызлыкны канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган кисәтүгә карата ризасызлык белдерелгән көннән соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча каршы килү нәтиҗәләре турында контрольдә тотыла торган затка хәбәр итә.

3.3.9. Шул ук нигезләр буенча ризасызлыкның кабат юнәлеше рөхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәҗбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында игълан ителгән кисәтүләрне исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү өчен тиешле мәгълүматларны куллана.

3.4. Консультация

3.4.1. Контрольдә тотучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

1) контроль чаралар үткәрү тәртибе;

2) контроль чаралар үткәрү ешлыгы;

3) контроль чаралар нәтиҗәләре буенча карарлар кабул итү тәртибе;

4) тикшерү органы карарларына шикаять бирү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә торучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләр бирә:

1) телефон аша телдән аңлатмалар рәвешендә, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чара, контроль чара уздыру барышында;

2) рәсми сайтта Контроль органның вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең бертиплы мөрәҗәгатьләре (10нан артык мөрәҗәгать) буенча язма аңлатма урнаштыру юлы белән.

3.4.3. Инспекторлар тарафыннан һәр мөрәҗәгать итүченең шәхси кабул итүендә шәхси консультацияләр 10 минуттан артмаска тиеш.

Телефон аша сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль орган контрольлек итүче затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Язма рәвештә консультация тикшерү органының вазыйфаи заты тарафыннан түбәндәге очракларда башкарыла:

а) контрольдә торучы зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язмача җавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;

б) консультация вакытында куелган сорауларга җавап бирү мөмкин түгел;

в) куелган сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

3.4.6. Контрольдә торучы зат «Россия Федерациясе гражданнары мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язма җавап бирү турында запрос җибәрергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләр исәбен алып бара.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә торучы зат үз эшчәнлегенә йә үз карамагындагы контроль объектларына карата куела торган мәҗбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, нигезләр һәм риск категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары, шулай ук контроль объектына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактика визитын үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зарар) китерелүе ачыкланса, Контроль органның вазыйфаи заты бу хакта кичекмәстән тикшерү органы җитәкчесенә үткәрелгән профилактик визит турында хисап рәвешендә контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен мәгълүмат җибәрә.

3.5.3. Мәҗбүри профилактик визит төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәҗбүри таләпләрен үтәү белән бәйле эшчәнлекне тормышка ашыруга керешүче

контрольдә тотылучы затларга карата, мондый эшчәнлек башланганнан бирле бер ел дәвамында үткәрелә.

Мәҗбүри профилактик визит үткәрү турында контрольдә торучы затка аны үткәрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

3.5.4. Мәҗбүри профилактика визитын үткәрү турында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ формасында төзелә һәм түбәндәге белешмәләрне үз эченә ала:
1) хәбәрнамәне төзү датасы, вакыты һәм урыны;
2) Тикшерү органы исеме;
3) контрольдә торучы затның тулы исеме;
4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);
5) мәҗбүри профилактик визитның датасы, вакыты һәм урыны;
6) вәкаләтле вазыйфаи зат имзасы.

3.5.5. Мәҗбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә контрольдә торучы зат адресына язмача яки электрон документ формасында җибәрелә.

Контрольдә торучы зат, мәҗбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә җибәргән контроль органга хәбәр итеп, мәҗбүри профилактик визит уздырудан баш тартырга хокуклы, аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча.

Мәҗбүри профилактика визитын үткәрү вакыты контроль орган тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтиҗәләре буенча инспектор профилактик визит үткәрү турында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән профилактик визитларның исәбен алып бара.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлы һәм планнан тыш тикшерү чараларын үткәрүне оештыру юлы белән Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү, күчмә тикшерү – контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнештә;

мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү – контрольдә торучы затлар белән бәйләнешсез, шулай ук профилактик чаралар үткәрү кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек булып тора:

инспектор һәм контрольдә торучы зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры бәйләнеш) ;

документлар, башка материаллар соратып алу;

инспекторның контрольдә торучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (инспекторның һәркем өчен мөмкин булган җитештерү объектларында булу очракларыннан тыш).

4.1.3. Контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган контроль чаралар контроль орган тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрелә:

1) Контроль органында зыян (зарар) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләрнең булуы йә объектның мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәүне ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүе;

2) контроль чаралар үткәрү планына кертелгән контроль чаралар үткәрү сроклары килеп җитү;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольдә торучы затларга карата контроль чаралар үткәрү турында йөкләмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

Үзара бәйләнешсез контроль чаралар Контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затларының биремнәре нигезендә, Контроль органның эш планындагы биремнәрне дә кертеп, инспекторлар тарафыннан үткәрелә, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелми торган чаралардан тыш, инспектор һәм тикшерү чарасын үткәрүгә җәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндәге контроль гамәлләр башкару юлы белән үткәрелә:

карау;

сораштыру;

язма аңлатма алу;

документлар таләп итү;

экспертиза.

4.1.5. Конирольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тотучы контрольлек чарасын, шулай ук документар тикшерүне үткәрү өчен Контроль органның вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган Контроль органның карары кабул ителә, анда 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелә.

Мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне, күчмә тикшерүне үткәрүгә карата әлеге контроль чарасын үткәрү турында нигезләмәнең әлеге пунктының беренче абзацында каралган карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар Контроль органның контроль чараларын үткәрү турындагы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, Контроль органы тикшерү чараларын үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән һәм контроль чаралар үткәрүгә җәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны, эксперт оешмаларын җәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тотучы контроль чарасын үткәрү тәмамланганнан соң, инспектор контроль чарасы актын

(алга таба – акт) Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.2021 ел, № 151 «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча төзи.

Мондый чара үткәрү нәтиҗәләре буенча мәҗбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәҗбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Контрольдә торучы зат белән үзара бәйләнешне күздә тотучы контроль чарасы тәмамланганчы ачыкланган бозуларны бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәҗбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Тикшерү чарасын уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка кушылырга тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәрү көнендә контроль чара үткәрү урыны буенча башкарыла.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серләрне тәшкил иткән контроль чара нәтиҗәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чарасы актында бәян ителгән фактлар һәм нәтиҗәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә торучы зат шикаятьне әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә җибәрергә хокуклы.

4.2. Планлы тикшерү чаралары

4.2.1. Планлы контроль чаралар чираттагы календарь елына Контроль орган тарафыннан төзелә торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле планлы тикшерү чаралары үткәрү планы нигезендә үткәрелә.

4.2.2. Куркынычның аерым категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрү төрләре, ешлыгы зыян (зарар) китерү куркынычларына туры китереп билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган планлы тикшерү чараларының түбәндәге төрләрен үткәрергә мөмкин:

инспекцион визит;

рейд тикшерүе;

документар тикшерү;

күчмә тикшерү.

Аеруча риск категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

1. инспекцион визит;
2. рейд тикшерүе;
3. документар тикшерү;
4. күчмә тикшерү.

Урта риск һәм уртача риск категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

1. инспекцион визит;

2. рейд тикшерүе;
3. документар тикшерү;
4. күчмә тикшерү.

4.2.4. Шактый куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәрү вакыты – 3 елга бер тапкыр.

Урта һәм уртача риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәрү вакыты – 4 елга бер тапкыр.

Түбән риск категориясенә кертелгән контроль объектына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

4.3. Планнан тыш тикшерү чаралары

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралар документар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейд тикшерүе, мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә үткәрелә.

4.3.2. Планнан тыш тикшерү чарасын үткәрү турындагы карар мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара бәйләнешсез планнан тыш тикшерү чараларыннан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 пунктчаларында каралган нигезләр буенча үткәрелә.

4.3.4. Планнан тыш тикшерү чарасы прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булса, әлеге чара мондый килешүдән соң үткәрелә.

4.4. Документар тикшерү

4.4.1. Документар тикшерү астында Контроль органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган контроль чара аңлана, аның предметы - контрольдә тотылучы затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документларындагы белешмәләр, шулай ук аларның эшчәнлеген тормышка ашырганда кулланыла торган һәм контроль органның мәҗбүри таләпләрен һәм карарларын үтәү белән бәйле документлар.

4.4.2. Контроль органы карамагында булган документларда булган белешмәләрнең дөреслеге нигезле шик тудыра яки бу белешмәләр контрольдә торучы зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, Контроль орган контрольдә торучы зат адресына документар тикшерү барышында карап тикшерү өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен җибәрә.

Әлеге таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольдә торучы зат таләпләрдә күрсәтелгән документларны Контроль органга җибәрергә тиеш.

4.4.3. Документар тикшерү үткәрү вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш.

Күрсәтелгән срокка түбәндәге вакыттан чор кертелми:

1) Контроль орган тарафыннан контрольдә торучы затка документар тикшерү барышында карау өчен кирәкле документларны тапшыру таләбе җибәрелгәннән алып таләпләрдә күрсәтелгән документларны Контроль органга тапшырганчы;

2) контрольдә торучы затка Контроль органы мәгълүматын җибәргәннән соң вакыт:

контрольдә торучы зат биргән документларда хаталар һәм (яки) каршылыкларны ачыклау турында;

бирелгән документлардагы белешмәләрнең Контроль органында булган һәм (яки) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында һәм кирәкле аңлатмаларны язма рәвештә тапшыру таләбе күрсәтелгән аңлатмаларны Контроль органга тапшырганчы.

4.4.4. Документар тикшерү барышында башкарыла торган рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

1) документлар таләп итү;

2) язма аңлатма алу;

3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чара үткәрү барышында инспектор контрольдә торучы зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен мәҗбүри һәм (яки) әһәмияткә ия булган документларны һәм (яки) аларның күчермәләрен, шул исәптән фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, мәгълүмат базаларының, белешмәләр банкларының материалларын, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрне тапшыру турында таләпне контрольдә торучы затка тапшырырга (җибәрергә) хокуклы.

Контрольдә торучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта кирәкле документларны Контроль органга җибәрә яисә кичекмәстән язма рәвештә үтенечнамә белән инспекторга документларны билгеләнгән срокта тапшыру мөмкинлеге булмавы турында сәбәпләрен һәм контрольдә торучы зат кирәкле документларны тапшыра ала торган срокларын күрсәтеп хәбәр итә.

Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма материалларына, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә логин һәм пароль рәвешендә, документар тикшерү уздыру вакытына контроль чаралар үткәрү өчен кирәк булган мәгълүматны карау һәм эзләү хокукы бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдә тотучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитлардан соратып алынырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы ике эш көненнән дә соңга калмыйча ирекле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдә торучы затлар, аларның вәкилләре, шаһитлар сүзләреннән язмача аңлатмалар төзергә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дөрес язулары турында билге ясыйлар һәм аны төзү датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза контроль орган кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча турыдан-туры контроль чара уздыру барышында, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да башкарылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм Контрольлек органы белән эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча һәр конкрет очракта аерым билгеләнә.

Экспертиза нәтиҗәләре эксперт бәяләмәсе белән Контроль орган тарафыннан расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү документар тикшерү узган көнне Контроль органның урнашкан урыны буенча башкарыла.

4.4.9. Акт контрольдә торучы затка Контроль орган тарафыннан 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча җибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш документар тикшерү прокуратура органнары белән килешмичә генә үткәрелә.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлемтә ярдәмендә үткәрелергә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) Тикшерү органы карамагында булган яки үзе соратып ала торган документларда һәм контрольдә торучы затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгы һәм дөреслеге белән танышырга;

2) контрольдә тотылучы затның эшчәнлегенең, гамәлләренең (гамәл кылмавының) һәм (яки) аның карамагындагы һәм (яки) кулланылучы контроль объектларының әлеге Нигезләмәнең 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча гына һәм контроль чараларының башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләрнең мәҗбүри таләпләргә туры килүен бәяләү.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килешеп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.5.4. Контроль орган контрольдә торучы затка күчмә тикшерүне үткәрү турында, күчмә тикшерүне үткәрү турындагы карарның күчермәләрен контрольдә торучы затка җибәрү юлы белән, ул башланганчыга кадәр егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмыйча, хәбәр итә.

4.5.5. Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контрольдә тотыла торган затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, урынга барып тикшерү үткәрү турында карар күчермәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты ун эш көненнән дә артмый.

Бер кече эшкуарлык субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен илле сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен унбиш сәгатьтән артмаска тиеш.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

1) карау;

2) сораштыру;

3) документлар таләп итү;

4) язма аңлатма алу;

5) экспертиза.

4.5.8. Карау инспектор тарафыннан контрольдә торучы зат һәм (яки) аның вәкиле барында, мәҗбүри рәвештә видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтиҗәләре буенча карау беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру астында инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмиятле телдән мәгълүматны контрольдә тотылучы заттан яки аның вәкиленнән һәм шундый мәгълүматка ия булган башка затлардан алудан гыйбарәт контроль гамәл аңлана.

Сораштыру нәтиҗәләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул бирелгән белешмәләрнең дөреслеген раслый торган сораштырыла торган зат тарафыннан, шулай ук контроль чара актында, алынган белешмәләр тикшерү чарасы өчен зур әһәмияткә ия булган очракта, теркәлә.

4.5.10. Мәҗбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, тикшерү, сораштыру үткәргәндә, инспектор мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнең башка алымнарын кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү мәҗбүри таләпләрне бозуның ачыкланган очракларының һәркайсының икедән дә ким булмаган сурәте белән башкарыла.

Фотога төшерү һәм видеоязмаларны мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен куллану дәүләт серен саклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Контрольдә торучы зат тарафыннан таләп ителә торган документларны, язмача аңлатмаларны тапшыру, экспертиза үткәрү әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланганнан соң инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма үткәрү турындагы мәгълүмат тикшерү актында чагылдырыла.

Актны дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша чыгып тикшерү үткәргән очракта, Нигезләмәнең әлеге пунктындагы икенче абзацында билгеләнгән Нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча контрольдә торучы зат булмау сәбәпле йә контрольлек итүче зат эшчәнлегенең фактта башкарылмавына бәйле рәвештә, йә күчмә тикшерүне үткәрү яисә тәмамлау мөмкин булмавына китергән контрольдә торучы затның бүтән гамәлләре (гамәл кылмавы) белән бәйле рәвештә, күчмә тикшерүне үткәреп булмау очрагында, инспектор сәбәпләрен

күрсәтеп, күчмә тикшерү уздыру мөмкинлеге булмау турында акт төзи һәм контрольдә тотылучы затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясындагы 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар үткәрү мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткәрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында урынга чыгып тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Контрольдә торучы затлар булып торучы индивидуаль эшкуар, гражданин Контроль органга түбәндәге очракларда контроль чаралар үткәргәндә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

1) вакытлыча эшкә сәләтсезлек;

2) судлар, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатлар чакыруы (хәбәрнамәләре, повесткалары) буенча килү зарурилыгы;

3) Россия Федерациясе Җинаять-процессуаль кодексы нигезендә, контроль чаралар үткәргәндә булу мөмкинлеген булдырмый торган кисәтү чараларын сайлау;

4) хезмәт командировкасында булу.

Мәгълүмат кергәндә контроль чаралар үткәрү тикшерү органы тарафыннан индивидуаль эшкуар һәм гражданинның әлеге мөрәҗәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә.

4.6. Инспекцион визит, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты контрольлек итүче затка һәм җитештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә үткәрелә.

Контрольдә тотучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның биналарга, корылмаларга, бүлмәләргә тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

Инспекция визитын үткәрү вакыты эшчәнлекне гамәлгә ашыруның бер урынында яки бер җитештерү объектында (территориядә) бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4.6.2. Инспекция визиты барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аңлатма алу;

г) мәҗбүри таләпләр нигезендә контрольдә торучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләрнең) яисә контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга тиеш булган документларны таләп итү.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлемтә аша үткәрергә рөхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты бары тик прокуратура органнары белән килештереп, аны 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең

3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә үткәрү очракларыннан тыш, үткәрелергә мөмкин.

4.6.4. Рейд тикшерүе җитештерү объектына ия булу, аннан файдалану яки идарә итүче контрольдә тотылучы затларның теләсә кайсы санына карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе вакытында бер контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлек итү срогы бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аңлатма алу;

г) документлар таләп итү;

д) экспертиза.

4.6.6. Җитештерү объектларына ия, алардан файдалана яки идарә итә торган контрольдә торучы затлар рейд тикшерүе барышында инспекторларның рейд тикшерүе үткәрү турында карарда күрсәтелгән җитештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак бинапардан тыш) тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе барышында мәҗбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, инспектор рейд тикшерүе үткән урында, мәҗбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә торучы затка карата контроль чарасының актын төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе бары тик прокуратура органнары белән килештереп, аны 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә үткәрү очракларыннан тыш, үткәрелергә мөмкин.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләр әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.7. Мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (куркынычсызлык мониторингы)

4.7.1. Контроль орган мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәткәндә (куркынычсызлык мониторингы) Контроль органда булган контроль объектлары турында мәгълүматларны, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән, шулай ук мәҗбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматларны, шулай ук дәүләт мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, «Интернет» челтәреннән мәгълүматларны, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматларны, шулай ук фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнең автоматик режимында эшләүче техник чараларын кулланып алынган белешмәләрне җыюны, анализлауны үткәрә.

4.7.2. Әгәр мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү барышында (куркынычсызлык мониторингы) зыян (зарар) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар) янау фактлары, мәҗбүри таләпләрне бозулар турында, мәҗбүри таләпләрне бозулар әзерләнү турында яки мәҗбүри

таләпләрне бозулар билгеләре турында белешмәләр ачыкланса, Контроль орган тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чарасын үткәрү турында карар;

2) кисәтү игълан итү турында карар;

4.8. Күчмә тикшерү

4.8.1. Күчмә тикшерү контрольдә торучы затлар тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерым структур бүлекчәләрнең) урнашкан (эшчәнлек алып бару), гражданинның эшчәнлек алып бару урыны, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән хезмәттәшлек итү рөхсәт ителми.

Җитештерү объектларында һәркем өчен мөмкин булган (чикләнмәгән затлар даирәсендә булу өчен ачык) җитештерү объектларында тикшерү уздырылырга мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контрольдә торучы затка мәгълүмат бирмичә үткәрелә.

Бер объектны (бер-берсенә якын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне уздыру вакыты, әгәр контроль рәвеше турындагы федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән дә артмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтиҗәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул ителә алмый.

4.9. Контроль чаралар нәтиҗәләре буенча Контроль орган тарафыннан күрелә торган чаралар

4.9.1. Контроль чарасы үткәргәндә контрольдә торучы зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәҗбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта тикшерү органы бурычлы:

1) биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында таләп белән судка мөрәҗәгать итүгә кадәр юл белән Россия Федерациясе законнарында каралган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зарар китерүне) булдырмау яисә аның китерүен туктату буенча һәм гражданнарга, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булу турында теләсә нинди үтемле ысул белән һәм аны булдырмау ысуллары турында мәгълүмат җиткерү чараларын кичекмәстән кабул итәргә, әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданнарның, оешмаларның эшчәнлеге, алар тарафыннан биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләү (куллану), алар тарафынан җитештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә

зыян (зарар) китерүнең турыдан-туры куркынычын тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсә;

2) ачыкланган мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәҗбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чаралар күрергә;

3) тикшерү барышында тиешле бозуларны ачыклаганда гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә.

4) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәҗбүри таләпләрне үтәү, башка чаралар башкару буенча рекомендацияләр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.9.2. Контрольдә торучы зат әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарның үтәлү срогы чыккач йә күрсәтелгән карар белән тапшырылуы билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне контрольдә торучы зат тапшырганда йә мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алган очракта (куркынычсызлык мониторингы), Контроль орган карарның бирелгән документлар һәм белешмәләр, алынган мәгълүмат нигезендә үтәлешен бәяли.

4.9.3. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар контрольдә торучы зат тарафыннан тапшырылмаса яисә алар нигезендә яисә мәҗбүри таләпләрне үтәүне күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә карарның үтәлеше турында нәтиҗә ясау мөмкин булмаса (куркынычсызлык мониторингы), Контроль орган әлеге карарның үтәлешен инспекция визиты, рейд тикшерүе яки документар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтиҗәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешенә бәя бирелгән очракта, күчмә тикшерү үткәрергә рөхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пунктында каралган контроль чараны үткәрү нәтиҗәләре буенча Контроль орган карарның үтәлмәвен яки тиешенчә үтәлмәвен ачыкласа, ул әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктындагы 1 пунктчасында каралган карарны, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп, янә контрольдә торучы затка тапшыра.

5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаятьләрне судка кадәр бирү тәртибе кулланылмый, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль рәвеше турында федераль законда, муниципаль контрольнең әлеге төрен оештыруга һәм гамәлгә ашыруга карата гомуми таләпләрдә башкача билгеләнмәгән булса (248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 статьясындагы 4 өлеше).

1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

Иске Котыш авыл җирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне
гамәлгә ашыруга вәкаләтле Иске Котыш авыл җирлеге
башкарма комитетының вазыйфаи затлары[1] исемлеге

1. Митякин Александр Константинович - Иске Котыш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе.

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе А.К.Митякин

[1] Вәкаләтле затның вазыйфасы, фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда) күрсәтелә.

2 нче кушымта
Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын куркынычлык категорияләренә кертү критерийлары[2]

п/п	Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Риск категориясе
1	Юридик зат яки индивидуаль эшкуар эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә соңгы өч ел эчендә законлы көченә кергән Иске Котыш авыл җирлегенең 2017 елның 1 августындагы 54 номерлы карары белән расланган Иске Котыш авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба – Төзекләндерү кагыйдәләре) таләпләрен бозу белән бәйле административ хокук бозу кылган өчен юридик затка, аның вазыйфаи затына яки индивидуаль эшкуарга административ җәза билгеләү турында карар булганда, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Шактый риск
2	Юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә соңгы өч ел дәвамында вакытында үтәлмәгән, Төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча бирелгән карар булганда юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Урта риск
3	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә соңгы биш ел дәвамында Төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәгән өчен ачыкланган бозулар факты буенча планлы яки планнан тыш тикшерүләр үткәрү нәтиҗәләре буенча бирелгән күрсәтмә булганда.	Уртача риск
4	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар, төзекләндерү өлкәсендә риск категорияләренә юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар эшчәнлеген әлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмаганда	Түбән риск

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе А.К.Митякин

[2] Контроль объектларын риск категориясенә кертүнең күрсәтелгән критерийлары үрнәк характерда.

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге
карары белән
расланган

18.02.2022 ел № 44

Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәҗбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге[3]

Индикатор атамасы	Сайланган параметрның нормаль торышы (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булганда)	Риск индикаторы күрсәткече
1 нче индикатор атамасы	5-10, шт.	< 5 шт. яки > 10 шт.
2 нче индикатор атамасы	юк	әйе
3 нче индикатор атамасы	... № ... федераль закон нигезендә билгеләнә	нормаль параметрларны 10 %тан артык киметү яки арттыру

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе А.К.Митякин

[3] Күрсәтелгән риск индикаторлары исемнәре һәм күрсәткечләре, сайлап алынган параметрлар өчен нормаль халәт күрсәткечләре (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге якынча характерда.

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Котыш авыл җирлеге
карары белән
расланган
18.02.2022 ел № 44

Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр

1. Төп күрсәткечләр һәм аларның максатчан мәгънәләре:

Мәҗбүри таләпләрне бозулар арасыннан бетерелгән тәртип бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елына планлы контроль чаралар үткәрү планын үтәү өлеше - 100%.

Тикшерү органы һәм (яки) аның вазыйфаи заты гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезле шикаятьләр өлеше - 0%.

Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтиҗәләре өлеше - 0%.

Тикшерү чаралары өлеше, алар нәтиҗәләре буенча бозулар ачыкланган, әмма тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән - 5%.

Тикшерү органы материаллары буенча административ җәза билгеләү турында суд карарлары өлеше - 95%.

2. Индикатив күрсәткечләр:

Иске Котыш авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге индикатив күрсәткечләр билгеләнә:

үткәрелгән планлы тикшерү чаралары саны;

үткәрелгән планнан тыш тикшерү чаралары саны;

контроль чарасы актына карата кергән мөрәҗәгатьләр саны;

мәҗбүри таләпләрне бозуларның бетерелгән саны.